

דברי הספר לרב אברהם אלקנה שפירא זצ"ל⁴

(דברים שאמר לנו הרב רוזנטל בשיעור, שאחר פטירת הרב שפירא זצ"ל):

הכרתי אותו שישים וחמש שנים. הוא היה יותר מבוגר ממני בעשר - אחד עשרה שנים. ידענו שיש בחור טוב אחד, לא רק אחד, היו עוד כמה, אבל אחד יחיד ומיוחד בישיבת חברון. הוא היה מתפלל בבית כנסת בזכרון משה, בירושלים. אני לא גרתי איפה שהוא היה גר. הוא היה גר בכרם אברהם ואני במקור ברוך, אבל היה ענין לבחורי ישיבה שרצו לעשות "שטייגען" בלימוד, לשאול שאלות, ללכת להיפגש עם גדולי תורה. הייתי אצל החזון איש, אצל הרבי מבריסק, הם היו הגדולים המפורסמים אז, אבל גם עם תלמידי חכמים גדולים אחרים וביניהם - ר' אברום. היינו באים, לא רק אני, גם עוד בחורים צעירים, להתפלל בבית הכנסת איתו, וללוות אותו הביתה. מזכרון משה עד כרם אברהם זה רבע שעה, עשרים רגע, ובדרך מדברים איתו בלימוד או חידוש. לא רק קושיה ותירוץ, אלא חידושי תורה. חיינו בחידושי תורה.

אחרי פטירתו נודע, שמגיל 12 התחיל לכתוב חידושי תורה. גם אבא שלי זצ"ל, שהיה הרב של שערי חסד, הרגיל אותנו, הילדים, מגיל צעיר לכתוב חידושי תורה. קושיה או תירוץ, ובמשך הזמן זה התפתח. וגם ר' אברום נהג ככה. בגיל 12 הוא כבר חיבר איזה חיבור! אני לא יודע אם הוא הדפיס את זה אחר כך.

כך דיברנו בלימוד. הפלא הוא, שאחרי עשרים או שלושים שנה הוא היה מזכיר לי: "אתה זוכר שלפני שלושים שנה דיברנו בדרך...!" אני זוכר שדיברנו על ענין ביעור חמץ - "אין ביעור חמץ אלא שריפה". למדנו אז מסכת תמורה, אז הוא אמר לי "תגיד איזה חידוש במסכת תמורה". אמרתי לו שבסוף תמורה יש ענין של ביעור חמץ. הוא אמר לי "זה לא תמורה, זה פסחים". אמרתי לו "זה במסכת תמורה", אז הוא אמר לי "אז תגיד מסכת תמורה, אבל זה לא תמורה...", והיה זוכר בזה.

ואיך הוא גדל? ראשית, עמל בתורה, יגע בתורה. כל חיינו היו תורה. וכל חיינו היתה לו שאיפה לגדול בתורה. מאה אחוז שהוא לא שאף אף פעם להיות רב ראשי או להיות חבר בבית הדין הגדול, הוא לא שאף לזה. אני לא אומר שזה חיסרון לשאוף לזה, אבל הוא לא הגיע למחשבות כאלו. מה פתאום? אנחנו, הירושלמים, לא חשבנו על זה. מה שאפנו להיות? גדולים בתורה.

ואם אחד שואף... אל תסתפקו בזה שאתם בחורי ישיבה, עם כל הכבוד לכם. אברך כולל אל יסתפק במה שהוא אברך כולל. צריך להיות שואף לגדול ממש.

אני פוגש את ראשי הישיבה של הישיבות הגדולות שיש שם מאות תלמידים. ואני אומר להם: בזמני, באותה תקופה, פונביז' עוד לא היתה קיימת. סלובודקה עוד לא היתה קיימת. היתה חברון בחברון, אחר כך עברה לירושלים, פורת יוסף היתה, עץ חיים, ועוד כמה ישיבות. היו בסך הכל מאה בחורי ישיבה בכל הארץ, מאה - מאתיים. אבל מתוך אלו, היו עשרים גדולי תורה ממש. בחורים גדולים: הרב עובדיה יוסף בפורת יוסף, הרב ז'ולטי בחברון, ר' אברום שפירא בחברון, בעץ חיים היה ר' משה לנדאו, ר' חיים בריס, אחר כך היה ר' חיים יעקב גולדוויכט, היו בחורים גדולים בכל מקום. ואני אומר לראשי הישיבות: "לכם יש היום חמישים אלף בחורי ישיבה. תראו לי מאתיים בחורים גדולים בתורה, לא הרבה, מאתיים". אמרתי להם "אני אתן לכם. על כל אברך, או בחור, מעבר למאתיים, תקבלו מאה דולר תרומה". ואמרתי להם, "אני לא אומר 'בלי נדרי'. אני אקיים את זה!".

4. הדברים מובאים כאן, כמעט מילה במילה, כפי שאמר לנו אותם הרב.

עברה חצי שנה ואני פוגש אותם. "אתם לא צריכים כסף?!" שאלתי.

"מאיפה אתה יודע? מה פתאום?!"

"הבטחתי לכם שעל יותר ממאתיים, אני אתן מאה דולר. חשבתי שתגישו רשימה של אלף. הייתם מקבלים מאה אלף דולר?!"

"מצטערים. לא מצאנו בחורים טובים."

וזה תיסרון. אני לא רוצה לפגוע בשיבות. החזון איש היה אומר שהישיבות גרשו את העם ארציות. אין עם ארציות. יש בחורי ישיבה. אבל - גדולי תורה... צריך לשאוף להיות יותר מסתם בחורי ישיבה. אני לא רוצה לפגוע בראשי הישיבות...

אני אראה לכם מה כתוב בתוספות, על רבי עקיבא. הגמרא ידועה (כתובות סב:), אבל צריך לחזור על זה: רבי עקיבא לא למד. הוא היה רועה בקר. רעיא של בן כלבא שבוע, שהיה מעשירי ירושלים. הוא מצא חן בעיני בתו. היה צנוע וטוב. היא אמרה לו: "אם אקדש לך אתה תלך ללמוד?". אמר: "אין". איקדשה לה בצנעא. שדרתיה ללמוד. האבא העשיר הוציא אותה מביתה והדיר אותו מנכסיו.

הלך וישב שנים עשרה שנה בבי רב. כשהוא בא הביא איתו שנים עשר אלף תלמידים. היא שמעה שקוראים לה אלמנה חיה, ואמרה: "אם הוא שומע לי, הולך היה לעוד שנים עשרה שנה". הלך לעוד שנים עשרה שנה, ואחר כך הביא איתו עשרים וארבעה אלף תלמידים, ואמר "שלי ושלכם - שלה הוא".

השווער, האבא שלה, שמע שרבי עקיבא גדל, שמע שגדול בא לעיר, לא ידע שזה רבי עקיבא, ואמר לו שרוצה לחתיר נדר: הוא נדר מפני שהתחתנה עם עקיבא, ועכשיו הוא רבי עקיבא. "אמר לו: אדעתא דגברא רבה מי נדרת? אמר לו: אפילו פרק אחד ואפילו הלכה אחת. (ועל סמך זה הותר הנדר.) אמר ליה: אנא הוא. נפל על אפיה ונשקיה על כרעיה ויהיב ליה פלגא ממוניה".

שואלים תוספות (ד"ה אדעתא): הוא אמר "אדעתא דגברא רבה מי נדרת" - "ואית, והלא אסור לפתוח בנולד?" אין פותחין בנולד, רק במה שקיים, "וי"ל, דהכא לא חשיב נולד כיון שהלך לבי רב, זדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול! "

זה לא "נולד". זו מציאות. זה טבע.

נשאלת השאלה, הרבה הולכים לבי רב. היו צריכים להיות חמישים אלף גדולים. אולי שישים אלף. אבל - אני לא מצאתי...

התירוץ הוא, ר' אברום היה אומר, צריך לשאוף! לשאוף להיות אדם גדול. ר' עקיבא - הנה הוא הולך ללמוד, חוזר עם שנים עשר אלף תלמידים. אחר כך חוזר שוב עם עשרים וארבעה אלף תלמידים. בודאי ששאף להיות אדם גדול. אם שואפים - נעשים אדם גדול!

ר' אברום מילדותו, הוא שאף להיות גדול. גדול ממש. ולכן באמת גדל. וכל ימיו הוא חס על הזמן. חס על ביטול תורה. וכל הזמן הוא למד. לא למד סתם, כמו "יוצרות" שאומרים, אלא יגע בתורה ועמל בתורה.

אני אמרתי דבר, שאני לא יודע אם מותר לומר אותו: משמים סידרו שההלוייה תהיה בחול המועד. למרות שהשביתו את החג, באמצע הזמן היה ביטול תורה יותר. אם היה מת חלילה... אנחנו לא יודעים חשבונות... היה ביטול תורה יותר. בחג לומדים פחות. היות שהוא חס על ביטול תורה, אז גם פטירתו היתה במעט ביטול תורה. ככה משמים.

מה שצריך ללמוד מר' אברום, לא רק לשבח אותו, אלא ללמוד מדרכיו. מה ללמוד מדרכיו? ראשית ללמוד ולא לבטל, ולהיות יגיעים בתורה.

אני שואל הרבה אברכים והרבה אנשים מה הם עושים בדרך? לומדים!

אצלנו בירושלים היו מסיימים מסכת בזמן. סנהדרין בקיץ, בבא מציעא בקיץ. בחורף יבמות, כתובות. אבל גמרו את המסכת. לא התחילו מפה ומפה.

הגמרא בשבת אומרת שאביי כששמע שבר בי רב גמר מסכתא עשה יומא טובא לכולא רבנן. כי הוא סיים את כל המסכת. לא השאיר דף פה ודף פה.

אצלנו סיימו את המסכת, כי ניצלו כל רגע וכל שעה. למדו, גם בלילות. גם בלילות שבת בחורף, זה קשה אחרי האוכל ללמוד, היינו קמים בשתיים לפנות בוקר בשביל ללמוד. עד היום, אני קם בשבת בארבע ללמוד. אבא שלי היה מעיר אותנו, הוא היה דיין אצל הרב פראנק, ר' צבי פסח פראנק. וככה הרגיל אותנו, ככה מרגילים את הילדים. ור' אברום כירושלמי גם כן התרגל לזה.

עוד מעלה היה לר' אברום: היום זה עידן של פרסומות. כל דבר מצלמים. מישוהו לצלל אלי פעם ואמר שהוא מזועזע - הרבנים הגדולים הולכים עם צלמים... חשבתי צלבים (צלמים באידיש...) הוא אמר לא, צלמים. כל אחד מה שעושה ככה - מצלמים.

ר' אברום התרחק מזה.

טוב, יש כמה תמונות שהצטלם איתי, נפגשנו בחתונות אז הצטלמו. אני לא נגד זה. אבל לעשות עסק מהפרסומות, מהבלבול הזה, זה לא, זה לא היה.

ר' אברום היה רחוק מדברים כאלה. לא חיפש פרסום, לא חיפש כבוד, מה חיפש? להיות גדול בתורה. זה ללמוד ממנו. להיות גדולים בתורה.

יש הבטחה של תוספות - דרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול!

וזה אני מאחל לכם, שתהיו אנשים גדולים, ותדעו מסכתא אחר מסכתא, ולגמור מסכתא, ולסיים מסכתא, ולהמשיך הלאה, ולנצל את הזמן. לא לשטויות, לא לעתונים.

אצלינו, הירושלמים לא מכניסים עיתונים בבית. אפילו העיתונים הקוראים לעצמם חרדים. חבל על הזמן. מה יש שמה? סיפור על זה, וסיפור על זה וסיפור על זה. ולא שומעים שטויות, מנצלים את הזמן לתורה. ור' אברום הוא היה האיש שיגע בתורה, ועמל בתורה, וניצל את הזמן לתורה, בלי פרסומות ובלי כבוד. ולכן הוא אחד מגדולי ישראל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.